

Pismo
ukazuje się
we wtorki
i piątki

Głos

Wtorek

12 października 2021

nr 77 (LXXVI)

cena: 13 Kč

KULTURA
SCENA POLSKA
TO CUD
STR. 3

FOLKLOR
PIELĘGNOWANIE
GÓRNICZYCH
TRADYCJI STR. 5

SPORT
NA RATUNEK
BOHUMIL PÁNÍK
STR. 8

Koalicja SPOLU wygrała wybory

WYDARZENIE: Wybory parlamentarne w Republice Czeskiej zakończyły się zwycięstwem koalicji centro-prawicowej SPOLU. Ruch ANO premiera Andreja Babiša osiągnął zbliżony wynik, niemniej mu grozi, że stanie się opozycją. Partia komunistyczna po raz pierwszy od swojego założenia przed stu laty nie będzie miała posłów.

Danuta Chlup

Na koalicję SPOLU składającą się z ODS, KDU-ČSL i TOP 09 oddano w piątek i sobotę 27,79 proc. głosów. ANO otrzymało ich 27,12, koalicja Piratów i Starostów 15,62, SPD 9,56 proc. Frekwencja wyborcza w skali kraju wyniosła 65,43 proc. Do parlamentu nie dostali się m.in. komuniści i socjaldemokraci.

Podział mandatów w Izbie Poselskiej wygląda następująco: ANO 72, SPOLU 71 (w tym ODS 34, KDU-ČSL 23, TOP 09 14), Piraci i Starostowie 37 (Piraci 4, Starostowie 33), SPD 20. ANO otrzymało o jeden mandat więcej niż SPOLU ze względu na stosowane przeliczniki oraz fakt, że poszczególne województwa różniły się pod względem liczby mandatów.

Podobnie jak w poprzednich latach były spore różnice w preferencjach pomiędzy regionami. ANO wygrało wybory w sześciu województwach: libereckim, usteckim, karlowarskim, pilzneńskim, ołomunieckim i morawsko-śląskim. W pozostałych siedmiu oraz w mieście stołecznym Pradze zwyciężącą okazała się koalicja SPOLU. W samej stolicy na koalicję centro-prawicową głosowało 40 proc. wyborców. Odwrotnym przykładem może być Karwina, gdzie ANO otrzymało 45 proc. głosów.

W regionie morawsko-śląskim nie wszystkie partie wchodzące w skład koalicji SPOLU oraz PIRSTAN będą miały swoich ludzi w parlamencie. Wśród wybranych posłów nie ma żadnego Pirata ani żadnego reprezentanta TOP 09 z morawsko-śląskich list. W Izbie Poselskiej będą reprezentowali region posłowie następujących partii: ANO (10), ODS (3), KDU-ČSL (3), STAN (3) i SPD (3).

Koalicje SPOLU oraz Piraci i Starostowie już w sobotni wieczór, po ogłoszeniu wyników wyborów, uzgodnili wzajemną współpracę. Podpisali memorandum, w którym potwierdzili gotowość utworzenia wspólnego rządu. Zastrzeżili, że nie będą prowadzili negocjacji na ten temat z innymi partiami. Kandydatem SPOLU na premiera jest przewodniczący Obywatelskiej Partii Demokratycznej Petr Fiala. W sumie partie wchodzące w skład obu koalicji będą miały w 200-osobowym parlamencie 108 mandatów, dlatego rząd koalicyjny miałby odpowiednie wsparcie.

• Tak przebiegały wybory w Jablunkowie.
Fot. NORBERT DĄBKOWSKI

Obecny premier Andrej Babiš niemniej wierzy, że to jemu prezydent powierzy misję utworzenia nowego gabinetu. Przekonuje, że chciałby negocjować z ODS. Jeżeli obywatelscy demokraci zgodziliby się na rozmowy, oznaczałoby to rozpad koalicji i porzucenie dopiero co powziętych ustaleń.

Ewenementem tegorocznych wyborów była wysoka liczba głosów zmarnowanych, czyli oddanych na ugrupowania, które nie dostały się do parlamentu. Było ich blisko milion. W większości były to głosy oddane na socjaldemokrację, komunistów, ruch Přísaha Roberta Šlachty, Trikolore. Sporo takich wyborców bez „swoich” posłów znajdziemy w naszym regionie, gdzie socjaldemokracja, Přísaha,

Prezydent RC Miloš Zeman już wcześniej zapowiedział, że powierzy utworzenie rządu liderowi zwycięskiej partii, a nie koalicji. Obecnie sytuację komplikuje fakt, że przebywa od niedzieli w Centralnym Szpitalu Wojskowym w Pradze na oddziale intensywnej opieki medycznej. Wcześniej zdążył się jeszcze spotkać z Andrejem Babišem, jednak nt. ich rozmowy nie ujawniono żadnych informacji.

Lider koalicji SPOLU Petr Fiala powiedział wczoraj, że kiedy tylko stan prezydenta się poprawi, będzie go prosił o spotkanie.

– To będzie ważne dla podjęcia wszelkich kroków, które musimy przeprowadzić w Republice Czeskiej – powiedział szef ODS.

Przed zamknięciem niniejszego numeru prezydent nadal przebywał na OIOM. Według rzeczniczki szpitala Jitki Zinke jego stan był wczoraj stabilny.

a w mniejszym stopniu także komuniści zdobyli wyższe poparcie od średniej krajowej. ČSSD przekroczyła pięcioprocentowy próg niemal we wszystkich miejscowo-

ściach na Zaozliu, Přísaha w blisko dwudziestu, komuniści w czterech gminach powiatu karwińskiego. ▲

Więcej na str. 4

50

kobiet zasiądzie po wyborach w Izbie Poselskiej Parlamentu RC. Tym samym będą stanowiły jedną czwartą wszystkich posłów. Odsetek posłanek jest najwyższy w historii.

ZDANIEM... Beaty Schönwald

beata.schonwald@glos.live

Weekendowe wybory do Izby Poselskiej czeskiego parlamentu przyniosły wiele bardziej lub mniej przewidywalnych zwrotów i zmian. Zaczęło się od zaskakująco wysokiej (najwyższej od 1998 roku) frekwencji wyborczej, a skończyło na historycznej porażce komunistów i socjaldemokratów. To, co okazało się

jednak prawdziwym fenomenem tych wyborów, było bardziej niż dotąd powszechne „kółkowanie”, czyli oznaczanie kółkiem numeru kandydata po to, by dzięki preferencyjnym głosom otworzyć mu furtkę do parlamentu, a zamknąć ją przed innymi. Ponieważ kiedy jeden zyskuje, to drugi traci, praktyka ta okazała się zgubna dla Piratów, którzy chociaż szli do wyborów jako liderzy koalicji Piraci-STAN, do ław poselskich wprowadzili tylko cztery osoby zamiast dotychczasowych 22. Ich miejsca, właśnie dzięki „kółkowaniu”, zajęli bowiem startujący często z o wiele bardziej odległych pozycji „starostowie” z krwi i kości, czyli po polsku wójtowie. Dobrym tego przykładem jest Michaela Šebelowa, wójt niedalekich Kuřícyn pod Ondrzejnikiem, która dzięki 6293 głosom preferencyjnym opanowała koalicyjną listę Piraci-STAN w naszym województwie.

Myślę, że to, co stało się faktem na wielu listach nie tylko tej koalicji, może stanowić dla nas, Polaków na Zaolziu, ważny przekaz. Rozumiem, że jesteśmy społeczeństwem ideowo i politycznie zróżnicowanym, jednak gdybyśmy pomimo wszystko zechcieli kiedyś połączyć siły, to myślę, że wciąż jeszcze mamy ten potencjał, by „wykółkować” swojego człowieka prosto do sejmu.

CYTAT NA DZIŚ

Andrej Babiš,

premier RC

...

Nie poddam się, mam dla was złą wiadomość, zostanę w tym Sejmie, zostanę. A jeśli skończymy w opozycji, to w niej będę. I będziemy śledzić te wszystkie obietnice pana Fiali, tych 100 mld oszczędności i te wszystkie bzdury

W OBIEKTYWIE »GŁOSU«

• Na takiego gościa można się natknąć, jak będziemy chcieli wykorzystać nasze nagromadzone drewno. Tego nietoperza znaleźliśmy w Ligotce Kameralnej pod przykryciem zabezpieczającym stos drewna opałowego. Najwyraźniej obudziliśmy go, gdyż nie był zbyt zadowolony szczerząc na nas zęby i popiskując... (endy)

Fot. NORBERT DĄBKOWSKI

E-STREFA

Zapraszamy do odwiedzenia naszego archiwum krótkich materiałów filmowych.

DZIŚ...

12

października 2021

Imieniny obchodzą: Maksymilian, Witold, Marcin
Wschód słońca: 6.55
Zachód słońca: 17.49
Do końca roku: 80 dni
(Nie)typowe święta: Dzień Bezpiecznego Komputera
Przysłówie: „Gdy październik ostro trzyma, zwykle potem ostra zima”

JUTRO...

13

października 2021

Imieniny obchodzą: Edward, Teofil
Wschód słońca: 6.56
Zachód słońca: 17.47
Do końca roku: 79 dni
(Nie)typowe święta: Dzień Dawcy Szpiku Dzień Bez Stanika
Przysłówie: „W Edwarda jesień twarda”

POJUTRZE...

14

października 2021

Imieniny obchodzą: Alan, Dominik, Fortunata
Wschód słońca: 6.58
Zachód słońca: 17.45
Do końca roku: 78 dni
(Nie)typowe święta: Światowy Dzień Wzroku
Przysłówie: „Kółko świętej Jadwigi babie lato fruwa na wyżsici”

POGODA

wtorek

dzień: 8 do 10 °C
noc: 7 do 5 °C
wiatr: 1-2 m/s

środa

dzień: 6 do 8 °C
noc: 6 do 4 °C
wiatr: 1-3 m/s

czwartek

dzień: 8 do 10 °C
noc: 6 do 3 °C
wiatr: 1-4 m/s

»Tak« dla Unii

Niedziela w wielu polskich miejscowościach upłynęła pod znakiem protestów przeciwko wyrokowi Trybunału Konstytucyjnego o prawie unijnym. Swoją sprzeciw w sprawie tzw. ewentualnego polexitu wyrażyli między innymi Cieszyn i Bielsko-Biała.

Szymon Brandys

Protesty zorganizowane w niedzielne popołudnie w ponad 100 polskich i zagranicznych miastach miały związek z ostat-

nim orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego, które mówi o wyższości prawa polskiego nad ustawodawstwem unijnym oraz o tym, że część zapisów Traktatu o Unii Europejskiej jest niezgodna z polską konstytucją. Zdaniem demonstrantów taki wyrok grozi opuszczeniem wspólnoty przez Polskę. W stolicy kraju zorganizowano także kontrmanifestację – zwolenników pozostania w Unii podczas przemówień zagłoszali narodowcy. – Podnosimy alarm z powodu decyzji TK i partii rządzącej. Podnosimy alarm z powodu decyzji o wyprowadzeniu Polski z UE! Ten alarm teraz podnoszę razem z wami! – mówił Donald Tusk do uczestników głównej proeuropejskiej manifestacji w Warszawie. Byli polski premier był inicjatorem niedzielnych protestów. W opublikowanym wcześniej w mediach społecz-

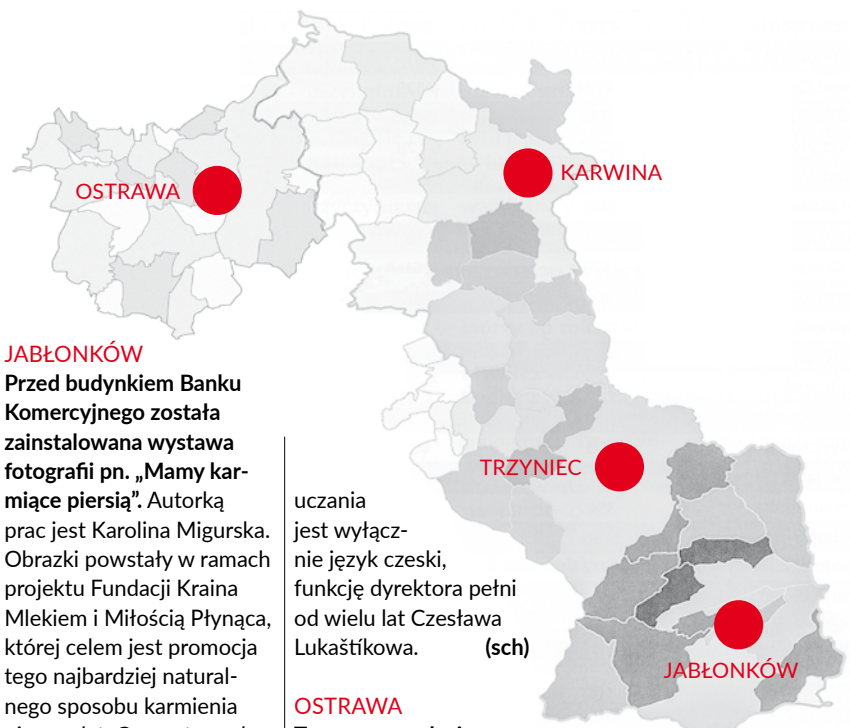
Fot. ARC

nościowych nagraniu przekonywał, że Prawo i Sprawiedliwość dąży do tzw. polexitu.

W Cieszynie głos zabrała burmistrz Gabriela Staszkievicz, która opowiadała o współpracy transgranicznej, o możliwościach, które dało nam wejście do UE i o tym, że obywatele chcą pozostać w UE.

– I Cieszyn i Polska – my chcemy być w Unii. To jest nasza decyzja, którą wyraziliśmy w referendum. Nie pozwolimy, żeby ktoś nam zabrał to, o co walczyliśmy, o co walczyli nasi rodzice. Myślę, że to, że jesteśmy tutaj, w takiej grupie, pokazuje, że jesteśmy po różnych stronach, z różnymi poglądami, jednak mamy takie same podejście do członkostwa w Unii Europejskiej – podkreślała Staszkievicz.

DZIEJE SIĘ W REGIONIE

JABŁONKÓW

Przed budynkiem Banku Komercyjnego została zainstalowana wystawa fotografii pn. „Mamy karmiące piersią”. Autorką prac jest Karolina Migurska. Obrazki powstały w ramach projektu Fundacji Kraina Mlekiem i Miłością Płynąca, której celem jest promocja tego najbardziej naturalnego sposobu karmienia niemowląt. Co warte podkreślenia, bohaterki zdjęć ubrane są w stroje góralskie. (sch)

KARWINA

Technikum Przemysłowe obchodzi w tym miesiącu 100-lecie istnienia. Szkoła od momentu założenia 17 razy zmieniała swoją nazwę oraz kilkakrotnie również siedzibę. Przez dziesięciolecia kształciła młodzież również po polsku – najpierw w samodzielnych klasach, a od początku nowego tysiąclecia przez kolejne kilka lat w polsko-czeskich klasach mieszanych. Obecnie w ofercie edukacyjnej placówki są trzy kierunki: elektrotechnika, technologie informacyjne i maszynoznawstwo. Językiem na-

uczania jest wyłącznie język czeski, funkcję dyrektora pełni od wielu lat Czesław Łukaśtikowa. (sch)

OSTRAWA

Tegoroczna edycja ankiety „Siostra roku”, której organizatorem jest województwo morawsko-śląskie, różniła się od poprzednich. Zamiast wręczenia nagród zwycięzcom poszczególnych kategorii podziękowania zostały adresowane do wszystkich pracowników służby zdrowia zatrudnionych w 17 szpitalach naszego regionu, sanatorium jabłonkowskim oraz wojewódzkim pogotowiu ratunkowym. Uroczysta gala miała miejsce w czwartek w auli Wyższej Szkoły Górniczej-Uniwersytetu Technicznego z udziałem ministra zdrowia Adama Wojtęcha, hetmana morawsko-śląskiego Ivo Vondráka oraz przewodniczącej Czeskiego Stowarzy-

szenia Pielęgniarek Martyny Sochmanowej. (sch)

TRZYNIEĆ

Aż do 17 listopada będzie nieczynny parking przed budynkiem magistratu. W tym samym czasie na sąsiadującej z nim ulicy Kolejowej zostanie wprowadzone jednostronne zniżenie jezdni. Powodem tych utrudnień jest remont nawierzchni parkingu, którego efektem będzie m.in. większa liczba miejsc. Klienci urzędu miasta mogą w tym czasie korzystać z pobliskich parkingów. Specjalnie dla nich przewidziano 22 miejsca w pobliżu skrzyżowania z ulicą Manesa. (sch)

Scena Polska to cud

„No więc jak, panie Władziu?” to pierwsze słowa ze sztuki Aleksandra Maliszewskiego „Wczoraj i przedwczoraj”, od których 14 października 1951 roku zaczęła się pisać historia Sceny Polskiej Teatru Cieszyńskiego w Czeskim Cieszynie. W sobotę obchodzono jej 70-lecie.

Beata Schönwald

• Klasyka polska – „Balladyna”, Fot. KARIN DZIADEK

Spektaklem jubileuszowym była polska klasyka „Balladyna” Juliusza Słowackiego w reżyserii kierownika artystycznego Sceny Polskiej Bogdana Kokotka, ze scenografią Krzysztofa Małachowskiego i muzyką Zbigniewa Siwka. Tytułową rolę zagrała Ida Trzcńska. Jak można było usłyszeć w kuluarach, to trudny spektakl na jubileusz. Scenie Polskiej udało się jednak nie zanudzić widza „oklepaną lekturą szkolną”, ale tak pokierować przedstawieniem, by dramatyczny finał śledził z zapałym tchem.

Właśnie za „Balladynę” dziękowała jubilatce konsul generalna RP w Ostrawie Izabella Wołłejko-Chwastowicz. Urodzinowy bukiet przekazała na ręce najstarszej aktorki Sceny Polskiej Haliny Pasekowej. Następnie odczytała listy gratulacyjne wystosowane do Sceny Polskiej i jej widowni przez prezydenta RP Andrzeja Dudę, który objął patronatem to przedstawienie, oraz ministra kultury Piotra Glińskiego. Upoważniona przez tego ostatniego przekazała sześcioro aktorom Odznaki Honorowe „Zasłużony dla kultury polskiej”. Otrzymał je: Joanna Litwin, Tomasz Kłaptocz, Anna Paprzyca, Małgorzata Pikus, Dariusz Waraksa i Grzegorz Widera.

Jednak jako pierwszy stanął z gratulacjami w kolejce do jubilatki dyrektor Teatru Cieszyńskiego Petr Kracík. – Powstanie każdej sceny, każdego teatru to taki mały cud. Cud, że z piękła lat pięćdziesiątych zrodziła się Scena Polska, stał się namacalny i prawdziwy. Ci ludzie budowali ten teatr dosłownie rękami, nogami. Kiedy zobaczyłem te

ANKIETA

Który spektakl utkwił panu w pamięci z czasów swojej pracy w Scenie Polskiej?

Piotr Zawadzki, Teatr Zagłębia w Sosnowcu

Ja w ogóle miałem szczęście, że kiedy zatrudniłem się w Scenie Polskiej, to tutaj był na etacie reżyser Janusz Klimsza. Robił świetne spektakle, jak „Dekameron” czy „O, jak słodko familija, Józef, Jezus i Maryja”. To był spektakl w gwarze góralskiej, z którym zjeżdżaliśmy całe Czechy, m.in. graliśmy w Teatrze ABC w Pradze i zdobywaliśmy z nim mnóstwo nagród. To jest jeden z tych spektakli, który utkwił mi w pamięci, ponieważ z Teatru Narodowego w Pradze przyszła wtedy do nas cała plejada aktorów, m.in. ci, którzy grali w „Szpitalu na peryferiach”. Jeden z nich dopytywał się, „kto grał tego górala”, a ja stałem obok, tyle że już odcharakteryzowany. Janusz Klimsza powiedział, że to ja grałem. A on na to: „Nie, nie, nie, pytam o tego górala”. Kiedy dowiedział się, że to ja zostałem w tej sztuce tak ucharakteryzowany i postarzony, stwierdził: „Proszę pana. Nie piłem już dwa lata, ale z panem półkę się napiję”.

Zbigniew Czernecki, reżyser z Krakowa

Zawsze człowiek wspomina ten pierwszy. Kiedy więc usłyszałem, że tu się robi „Skrzypka na dachu”, to przypomniałem sobie, że trzydzieści lat temu na 40-lecie Sceny Polskiej robiłem tu z propozycji Mołińskiego, ówczesnego szefa Sceny Polskiej, światowy musical prosto z Broadwayu „I do, I do”, czyli „Dwa razy tak” z Renatą Drössler w roli głównej. Pomyślałem wtedy, że to może ja ich zainspirowałem, że skoro na 40-lecie był musical, to na 70-lecie jest również światowy musical. Jednak kiedy przyjechałem, to wyprowadzono mnie z błędu, że „Skrzypek na dachu” to była szeregowa produkcja, a „Balladyna” jest tym jubileuszowym spektaklem. Wracając do pani pytania, to najbardziej pamiętam drugie przedstawienie, „Tango” Mrożka, które zrobiło na Zaolziu wielką furorę, a potem jedno z moich

Zdjęcia: BEATA SCHÖNWALD

Wprowadzeniem do gali jubileuszowej był wernisaż wystawy dokumentującej 70 lat Sceny Polskiej. Złożyły się na nią fotografie, kostiumy, modele scenografii, kroniki z oryginalnymi zdjęciami i recenzjami. Po otwarciu ekspozycji w studiu obok została wyświetlona premiera filmu dokumentalnego poświęconego Scenie Polskiej i Teatrowi Cieszyńskiemu. Specjalnie na tę okazję nakręciła go Telewizja Polska Kielce. W filmie wystąpili m.in. byli długoletni dyrektor czeskokieszyńskiego teatru Karol Suszka, jego aktualny następca Petr Kracík, kierownicy Sceny Polskiej i Sceny „Bajka” Bogdan Kokotek i Jakub Tomoszek oraz aktorzy Sceny Polskiej Małgorzata Pikus i Kamil Mularz.

niektóre sale, ogarnęło mnie przerażenie – ale w tym pozytywnym słowa znaczeniu – gdzie wszędzie można grać teatr – stwierdził dyrektor, dodając, że tym ostatnim cudem są widzowie, którzy tłumnie przychodzą na spektakle.

dzinowe życzenia złożyła Scenie Polskiej również w imieniu swojej imienniczki z Czeskiego Cieszyna Gabrieli Hřebačkové i wszystkich mieszkańców miasta nad Olzą. Gratulacje składali też przedstawiciele kręgów artystycznych. List gratulacyjny Zarządu Głównego Związku Artystów Scen Polskich w Warszawie przeczytał aktor teatralny i filmowy Piotr Zawadzki.

...

W związku z latami pięćdziesiątymi przypomniałem sobie cytaty Martina Luthera Kinga, który powiedział, że różnica między marzycielem i wizjonerem tkwi w tym, że marzyciel ma oczy zamknięte, a wizjoner otwarte. Myślę, że to jest dokładnie to, co robili ludzie, kiedy w 1951 roku założyli Scenę Polską. Mieli oczy otwarte

Lukáš Curylo,

wicehetman województwa morawsko-śląskiego, który jest organem założycielskim TC

– Dla nas wszystkich jest to bardzo ważne miejsce. W Czeskim Cieszynie mamy zespół, który nas cieszy, która nas raduje, który nas czasem zasmuca, a zawsze prowadzi do refleksji swoimi przedstawieniami i swoją sztuką. Myślę, że jesteśmy szczęśliwym miastem – przekonywała z kolei burmistrz Cieszyna Gabriela Staszkievicz. Uro-

Natomiast Marek Mokrowiecki, stojący przez 30 lat na czele teatru w Plocku, wręczył zespołowi medal pamiątkowy „Pro Mazovia” nadany przez marszałka województwa mazowieckiego Adama Struzika. Do życzeń dołączyły również Scena „Bajka” oraz Solidarność Polsko-Czesko-Słowacka, organizator Festiwalu „Bez granic”, którego tegoroczna edycja zbiegła się w czasie z jubileuszem Sceny Polskiej.

Choć burza oklasków zdawała się nie mieć końca, tradycyjne „Sto lat!” zabrzmiało dopiero w sali bankietowej.

Jan Herma, aktor z Bielska-Białej

Jako pierwsze nasuwają mi się „Dziady” z okazji 50-lecia Sceny Polskiej. To była moja pierwsza premiera w tym teatrze. W związku z tym przypomnia mi się taka anegdota, kiedy po spektaklu cały zespół musiał stać na scenie dopóty, dopóki Karol Suszka nie wygłosił swojej mowy. W tym czasie nasze zaprzyjaźnione panie mnie i mojemu koleźce donosiły z bufetu kieliszczeni czegoś mocniejszego. Na dany nam sygnał wychylaliśmy się więc za kulisami i potem „wchylaliśmy” się z powrotem na scenę.

(sch)

Trudne, ale i owocne cztery lata

Nowy zarząd Towarzystwa Nauczycieli Polskich w Republice Czeskiej został wybrany w czwartkowe popołudnie (7 października) podczas Zjazdu TNP, jaki miał miejsce w Ośrodku Kultury „Strzelnica” w Czeskim Cieszyńnie. Wzięło w nim udział 67 członków organizacji. Podziału funkcji w zarządzie jego członkowie dokonają na pierwszym zebraniu, które zaplanowano na 13 października.

Nowy zarząd Towarzystwa Nauczycieli Polskich RC na kolejną kadencję. Fot. LUKASZ KLIMANIEC

Łukasz Klimaniec

Krzysztof Gąsiorowski, Krzysztof Kosmala, Barbara Kubiczek, Małgorzata Kujawa, Tomáš Labudek, Monika Pląskowa, Anna Pomykacz, Bogdan Sikora zostali wybrani do zarządu Towarzystwa Nauczycieli Polskich w Republice Czeskiej, a Marek Grycz, Tadeusz Grycz oraz Barbara Kożusznik znaleźli się w komisji kontrolnej. To najważniejsze ustalenia Zjazdu TNP.

Prócz członków TNP w RC wzięli w nim udział m.in. Izabella Wołłejko-Chwastowicz, konsul generalna RP w Ostrawie, Stanisław Folwarczny, wicehetman województwa mo-

rawsko-śląskiego, Andrzej Bizoń, przewodniczący komisji szkolnej Kongresu Polaków w RC oraz Helena Legowicz, prezes PZKO.

Izabella Wołłejko-Chwastowicz podziękowała w imieniu Ministerstwa Spraw Zagranicznych i całego rządu RP za poświęcenie nauczycieli zwłaszcza w okresie pandemii. – Ten rok, w którym przyszło wam uczyć zdalnie, a nam – rodzicom – w domu. Dopiero wtedy każdy indywidualnie poznał państwa poświęcenie, codzienną wielką dawkę cierpliwości i miłości do nieswoich dzieci – podkreśliła konsul. Przyznała, że niektóre projekty w tym trudnym czasie udało się zrealizować właśnie dzięki nauczycielom.

Zwróciła też uwagę na rolę nauczycieli w budowaniu tożsamości i świadomości narodowej.

– W tym roku zrealizowaliśmy debatę online dotyczącą tożsamości narodowej, która została obejrzana na całym świecie. To, co powstało podczas tej konferencji, uświadomiło Warszawie, jak bardzo państwa pogląd na temat nauczania i przekazywania tożsamości narodowej jest odmienny, ponieważ macie kontakt z młodymi ludźmi. A takiego doświadczenia brakuje w urzędach, które mają o tym decydować. Będziemy się starali, by wasze doświadczenia i wiedzę wykorzystać – zaznaczyła.

Stanisław Folwarczny ocenił, że szkolnictwo na Zaolziu jest w dobrej kondycji. – Uczniów jest więcej. Nie jesteśmy w tej sytuacji, której byliśmy 20 lat temu. To dobra informacja. Świadczy, że nasze szkoły mają co do zaoferowania i

Uczniów jest więcej. Nie jesteśmy w tej sytuacji, której byliśmy 20 lat temu. To dobra informacja. Świadczy, że nasze szkoły mają co do zaoferowania i nasza polska mniejszość w Republice Czeskiej trzyma się bardzo dobrze

Stanisław Folwarczny, wicehetman województwa morawsko-śląskiego

nasza polska mniejszość w Republice Czeskiej trzyma się bardzo dobrze – powiedział.

Krzysztof Kosmala, prezes TNP w RC, przedstawiając sprawozdanie z działalności zarządu, przypomniał, że zgadzając się w 2017 r. na kandydowanie do niego, nie miał pojęcia, na co się zdecydował i jak szybko sprawy się potoczą. Podziękował kolegom i koleżankom z zarządu, którzy dotrzymali słowa i pomogli mu w wykonywaniu tych obowiązków.

– Cały zarząd doskonale spełniał z góry wyznaczone zadania. Na pierwszym, kwietniowym zebraniu w 2017 roku określiliśmy trzy rzeczy, które wymagały szybkiej reakcji: opracowaliśmy nowe logo, chcieliśmy wyznaczyć priorytety na najbliższe lata i odświeżyliśmy naszą stronę internetową, która tego wymagała – przypomniał.

Wskazał na projekty, jakimi zajmuje się TNP – m.in. współfinansowane przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” w Warszawie, jak i Fundusz Rozwoju Zaolzia Kongresu Polaków. Zaowocowa-

ły one różnymi wycieczkami dla uczniów z terenu całego Zaolzia, jak „Poznajemy Polskę przez edukację i zabawę”, „Poznaj swoją Ojczyznę”, „Warszawa dla liderów”. Przez ostatnie cztery lata odbyły się kolejne edycje tych projektów i są one zawsze entuzjastycznie przyjmowane przez zaolziańskie szkoły, które wykorzystują pozyskane środki na wycieczki edukacyjne odbywające się na terenie całej Polski – dodał.

W trakcie zjazdu dyrektorzy odchodzący na emeryturę otrzymali dyplomy honorowe – Krystyna Bonček, długoletnia dyrektorka Akademii Handlowej w Czeskim Cieszyńnie, Tadeusz Grycz, wieloletni dyrektor Szkoły Podstawowej z Polskim Językiem Nauczania im. Jana Kubisa w Gnojniku oraz Kazimierz Cieślak, wieloletni dyrektor Szkoły Podstawowej z Polskim Językiem Nauczania w Gródku. Podziękowania otrzymali także odchodzący z zarządu TNP w RC – Anna Werner, Roman Kaderka, Halina Siedlaczek, Irena Duda i Barbara Smugała.

Pielegnowanie górniczych tradycji

W sobotę 2 października w Suchej Górnej odbyła się już jedenasta edycja festiwalu „Fedrowani z folklorem”. Główną ideą imprezy było i nadal jest przypomnienie folkloru Śląska Cieszyńskiego, ale również z tych regionów, z których w ostatnich kilkudziesięciu latach przyszło wiele osób za pracę.

Mariola Weiser

W tym tygłu pojawiły się nowe tradycje górnicze i szybko zniknęły piosenki, tańce i obyczaje różnych regionów Czech, Słowacji i Polski, skąd pochodzili pracownicy kopalni i hut. Jednak w obecnych czasach jesteśmy świadkami sytuacji, kiedy już za kilka miesięcy zamknięta zostanie ostatnia kopalnia i zakończy się ponad 200-letnia historia wydobycia węgla kamiennego w regionie ostrawsko-karwińskim. Tym ważniejsze stanie się więc pielegnowanie tych górniczych tradycji.

Tegoroczne „Fedrowani...” ze względu na pandemię koronawirusa miało nieco inny charakter – występy odbywały się na scenie i po programie nie można było przeprowadzić konkursów zespołów i wspólnej zabawy. Jednak program przygotowany przez nowy, odmłodzony zespół organizacyjny nie zawodził widzów. Imprezę tradycyjnie rozpoczął pochód pocztów sztandarowych organizacji umundurowanych górników. Do marszu przygrywała Mix Orchestra z zaprzyjaźnionej Lubomli. Wykonała ona również hymn górniczy. Poszczególnych wykonawców przedstawiała publiczności i cały program poprowadziła Anna Bangoura. Jako pierwsi wystąpili miejscowi „Suszanie” z tańcami z naszego regionu. Następnie zmieniły się żartobliwe scenki teatru muzycznego BUFO z piosenkami z Horniacka w wykonaniu Cymbałowej Muzyki Moravia i ze Słowacji, które zagrała i zaśpiewała ostrawska „Śmykła”, stały bywalec naszej imprezy. W drugiej części programu wystąpił Poddukieski Ludowy Zespół Artystyczny z Preszowa. W ramach swego koncertu reprezentacyjnego przedstawił głównie folklor Rusinów żyjących na wschodzie Słowacji. Ten dynamiczny i naprawdę profesjonalnie wykonany koncert przekonał widzów, że chodzi o jeden z najlepszych zespołów nie tylko na Słowacji. Występ został nagrodzony gromkimi brawami na stojąco. PULS wystąpił w Suchej Górnej z repertuarem religijnym jeszcze raz, w niedzielę podczas mszy w miejscowym kościele.

W sali Domu Robotniczego obecni byli zalni goście – konsul generalna w Ostrawie Izabella Wołłejko-Chwastowicz, wicekonsul Edyta Wodzyńska-Andreewa, Andrzej Feber – senator Republiki Czeskiej i wójt Stonawy, Stanisław Folwarczny – wicehetman województwa morawsko-śląskiego, Bogusław Niemiec – zastępca prezydenta Hawierzowa oraz Czesław Burek, wójt partnerskiej gminy Lubomia. Goście szczególnie docenili przykładową współpracę pomiędzy Urzędem Gminy i Miejscowym Kołem PZKO w Suchej Górnej podczas przygotowania tej reprezentacyjnej imprezy, ale i wielu innych – nie tylko na terenie gminy.

Zdjęcia: LUMÍR ROIK

Fot. NORBERT DĄBKOWSKI

Tak wybieraliśmy w naszych gminach (dane w proc.)

Miejscowość	frekw.	ANO	SPOLU	PIRSTAN	SPD	ČSSD
Ostrawa	56,95	33,93	20,53	12,50	12,16	4,82
POWIAT KARWINA						
Bogumin	55,34	35,79	15,27	10,05	16,00	7,78
Cierlicko	67,96	35,76	22,14	9,50	11,40	5,85
Cz. Cieszyn	58,49	32,78	23,12	9,83	13,14	5,16
Dąbrowa	55,26	42,91	9,51	5,97	18,84	4,85
Dzieńmorowice	63,88	37,11	14,87	7,19	17,34	5,42
Hawierzów	54,93	38,14	15,53	10,26	14,01	6,02
Karwina	50,23	45,06	11,34	7,86	14,53	6,53
Kocobędz	68,98	28,21	25,75	10,41	18,08	6,80
Lutynia D.	64,08	37,55	16,20	9,35	14,92	5,72
Olbrachcice	65,42	38,94	17,83	7,94	14,80	7,10
Orłowa	51,40	40,53	11,06	8,06	18,50	5,95
Pietwałd	59,47	35,88	14,74	8,87	15,49	7,02
Piotrowice	64,87	38,57	19,10	7,77	13,46	5,48
Rychwałd	62,72	35,57	16,10	9,92	15,52	5,94
Stonawa	64,03	43,40	13,40	8,68	16,26	5,27
Sucha G.	55,10	36,21	15,06	10,24	14,80	5,68
POWIAT FRYDEK-MISTEK						
Boconowice	59,15	22,86	33,18	8,07	12,55	6,72
Bukowice	64,51	23,17	35,95	9,95	14,26	4,16
Bystrzyca	65,36	27,31	24,97	11,40	10,48	9,60
Gnojnik	64,93	33,07	24,46	9,50	10,51	5,70

Miejscowość	frekw.	ANO	SPOLU	PIRSTAN	SPD	ČSSD
Gródek	66,60	30,81	20,20	13,26	11,32	8,26
Herczawa	58,45	45,45	10,74	8,26	13,22	8,26
Jabłonków	59,18	25,61	30,77	9,18	11,62	7,80
Koszaryska	61,62	29,50	18,03	8,74	12,02	12,02
Ligotka Kam.	70,37	33,58	27,35	7,50	12,97	5,47
Łomna D.	65,50	28,18	26,93	11,06	16,07	3,96
Łomna G.	54,95	35,08	19,29	2,33	10,52	9,94
Milików	60,07	35,21	18,46	9,85	12,67	7,19
Mosty k. J.	60,26	31,60	25,30	11,98	12,32	5,41
Nawsie	62,00	29,90	20,38	10,76	14,54	6,54
Nydek	63,19	30,57	19,51	12,59	13,17	8,46
Pioseczna	67,53	27,55	27,55	12,33	11,94	6,55
Piosek	60,20	29,27	21,78	10,61	15,19	6,03
Ropica	67,76	28,91	24,39	7,66	15,79	5,57
Rzeka	70,09	31,25	21,56	7,81	14,37	6,87
Śmiłowice	71,60	25,21	32,90	10,89	11,53	5,34
Trzanowice	73,41	28,75	31,20	8,82	13,23	4,24
Trzecie	68,46	30,82	21,68	11,11	15,23	4,65
Trzynieć	56,74	32,29	22,04	10,03	12,99	6,42
Wielopole	77,73	22,94	32,94	12,94	15,88	3,52
Wędrynia	69,10	30,30	24,96	9,96	11,57	6,82

Źródło: Czeski Urząd Statystyczny. Legenda: W tabelce podane są ugrupowania, które dostały się do parlamentu oraz dodatkowo partia socjaldemokratyczna, która niemalże we wszystkich miejscowościach Zaolzia otrzymała ponad 5 proc. głosów.

Opr. (dc)

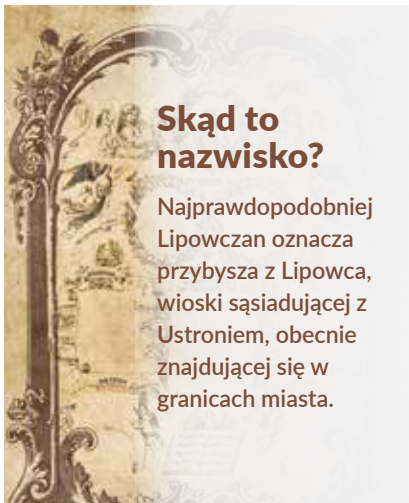
Michael Morys-Twarowski

Lipowczanowie

Lipowczanowie są rodem związanym przede wszystkim z Ustroniem, ale to nazwisko powinno pojawiać się w drzewie genealogicznym niejednego mieszkańca Zaolzia.

Osoby interesujące się rodem Lipowczanów są w komfortowej sytuacji, bo w 1992 roku na łamach „Pamiętnika Ustrońskiego” ukazał się obszerny artykuł Józefa Pilcha poświęcony tej rodzinie. Jest to znakomity punkt wyjścia do dalszych poszukiwań genealogicznych.

przez pewien czas był kuratorem zboru we Frydku. Gdy awansował na starszego majstra w „fabryce mostów” w Lipinach, jeden z jego podwładnych w 1911 roku zamieścił korespondencję w „Poście Ewangelickim”, gdzie pisał: „my robotnicy cieszymy się z tego zamianowania, bo jesteśmy bardzo przywiązani do pana Lipowczana, który w ob-

Skąd to nazwisko?

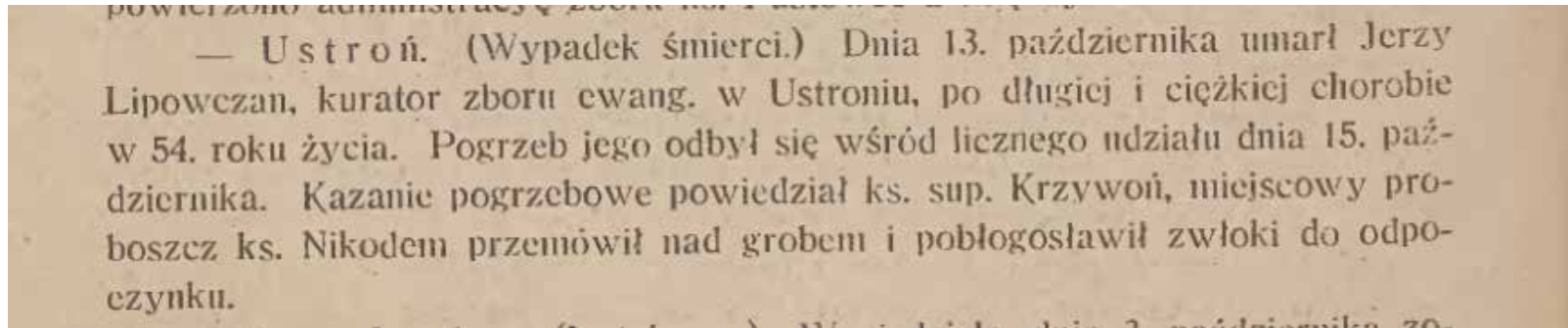
Najprawdopodobniej Lipowczan oznacza przybysza z Lipowca, wioski sąsiadującej z Ustroniem, obecnie znajdującej się w granicach miasta.

Skąd ten ród?

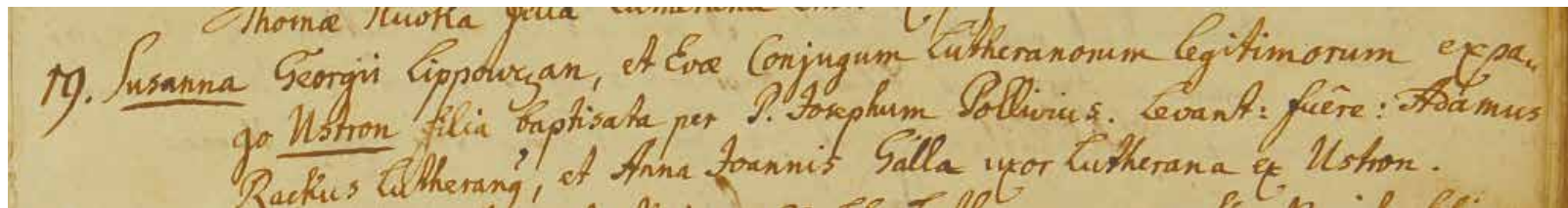
Etymologia nazwiska wskazuje na Lipowiec. Być może dokładna analiza najstarszych zachowanych metryk parafii rzymskokatolickiej pw. św. Piotra i Pawła Skoczowie, do której należał w pierwszej połowie XVIII wieku Lipowiec, pozwoli dociec, jakie nazwisko nosili przodkowie Lipowczanów zanim przenieśli się do Ustronia.

Gdzie doczytać?

✎ Józef Pilch, „Ustrońska rodzina Lipowczanów”, „Pamiętnik Ustroński. T.5”, 1992 (cały tom dostępny online: <http://www.tmu.ustron.pl/fotki/163/pliki/PU%205%2C%201992%20r.pdf>).

• Notka prasowa o śmierci Jerzego Lipowczana, zamieszczona w „Przyjacieli Ludu” (1909, nr 21).

• Metryka chrztu Zuzanny Lipowczan, urodzonej w 1746 roku w Ustroniu. Źródło: Parafia rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Goleśzowie.

»...tambor, pupuś, kotlorz, zabijok...«

Historia rodu Lipowczanów zaczyna się w 1739 roku, kiedy to w Ustroniu grunty kupił Jerzy Lipowczan i Jakub Lipowczan. We wspomnianym artykule Józef Pilch wyliczył, że do 1980 roku w Ustroniu przyszło na świat aż 336 dzieci o tym nazwisku, zaznaczając, że są to niepełne dane, bo przejęcia wymagałyby jeszcze metryki parafii rzymskokatolickiej w Goleśzowie (do końca XVIII wieku Ustroniu znajdował się w jej granicach).

„Wielka ilość rodzin tego nazwiska i jednobrzmiące imiona były powodem ustalenia dla wielu rodzin przydomków. Był Lipowczan z uzdą, z dółką, od dąbku, z murów, z kaczynówki, tambor, pupuś, kotlorz, zabijok, piękny, judasz, pawlica, fotek, klympirz, hamernik, krawiec, stolorz” – pisał przed blisko 30 laty Józef Pilch.

Wójt Ustronia i jego sześciu synów

Protoplastą najbardziej znanej linii rodu był Andrzej (1826-1898), rolnik, wójt (burmistrz) Ustronia w latach 1879-1882, wieloletni kurator miejscowego zboru. W 1849 roku ożenił się z Anną Drozd z Cisownicy, z którą doczekał się trzynastoorga dzieci.

Spśród synów Jan (ur. 1852) ożenił się z Zuzanną Badurą z Ustronia. Zuzanna i Jan Lipowczanowie osiedlili się we Frydku. Jan

chodzeniu się z nami odznaczał się dotąd zawsze wielką sprawdliwością”. W spisie powszechnym w 1890 roku w rubryce język (traktowany jako wyznacznik narodowości) przy nazwiskach Zuzanny i Jana Lipowczanów figuruje polski, a w 1900 roku już niemiecki. Również ich syn, Józef Lipowczan (ur. 1883), deklarował się, że na co dzień mówi po niemiecku.

Jerzy (1856-1909), kolejny z synów Andrzeja, był mistrzem blacharskim i kuratorem zboru w Ustroniu. Popierał stronnictwo (pro)niemieckie na Śląsku Cieszyńskim, chociaż nigdy nie zdołał nauczyć się języka niemieckiego. Nawet na jego pogrzebie

wspominał o tym w przemowie pastor Andrzej Krzywoń.

Dla odmiany jego młodszy brat, Paweł (1858-1945), był zwolennikiem polskiego ruchu narodowego. Udzielał się społecznie, należał między innymi do Towarzystwa Rolniczego Księstwa Cieszyńskiego i Towarzystwa Upiększania Ustronia. Przez ponad dwie dekady pełnił funkcję burmistrza Ustronia.

Kolejny z rodzeństwa, Andrzej (ur. 1860), był krawcem. Z kolei Michał (1863-1917) zajmował się budową mostów w Galicji, na Słowacji, Węgrzech i Morawach. Mieszkał w Nowym Sączu. Adam (ur. 1867) był hutnikiem, udzielał się w Polskiej Partii Socjal-

no-Demokratycznej i ruchu spółdzielczym. Pracował w Witkowicach. 8 lutego 1891 roku ożenił się z Joanną Hrusiek (tak stoi w metryce ślubu, w opracowaniu Józefa Pilcha nazywała się Janina Rusek – przyp. MMT). O tyle to zagadkowy mariaż, bo według danych ze spisu z 1890 roku Adam i Joanna byli już małżeństwem. Co do deklarowanego języka codziennego, to przy obojgu figuruje niemiecki.

Wątki zaolziańskie

W historii rodu Lipowczanów można znaleźć nieco wątków zaolziańskich. W 1911 roku Andrzej Lipowczan, „słusarz przy budowie mostów żelaznych we Frydku”, ożenił się z Ewą Matusz-

kówną ze Śmiłowic. W 1920 roku na weselu Jana Lipowczana i Zofii Folwarcznej w Łyżbicach zebrano składkę na ewangelicki sierociniec w Trzycu. Według danych ze spisu powszechnego z 1921 roku, w Będowicach Dolnych mieszkała Maria Lipowczan (ur. 1867), służąca i kucharka, która przyszła na świat w Ustroniu.

W tym samym czasie w Śmiłowicach ze swoją rodziną mieszkał Ludwik Lipowczan (ur. 1886), również urodzony w Ustroniu. Gdyby dokładnie przeszukać księgi metrykalne i miejscową prasę, powiązań między rodem Lipowczanów a mieszkańcami dzisiejszego Zaolzia znajdzie się z pewnością więcej. ▲

Tej zimy pojeździmy na nartach

Michał Utikał z wykształcenia jest prawnikiem. Pierwsze doświadczenia w branży turystycznej zaczął zdobywać w czasie studiów. Obecnie jest właścicielem biura podróży „Geovita” z siedzibą w Ołomuńcu.

Z Ołomuńcem Utikał związał się w momencie rozpoczęcia studiów na Uniwersytecie Palackiego. – Kiedy miałem pozdawać egzaminy, wyjeżdżałem za granicę jako przewodnik, pilot lub rezydent. Podczas wycieczek objazdowych po Skandynawii korzystałem z doświadczeń, które zdobyłem, będąc na stażu w Szwecji. Zaraz po maturze spędziłem tam rok na wymianie studenckiej, co pozwoliło mi dobrze poznać te tereny. Prócz tego opiekowałem się wczasowiczami w Grecji – wspomina. W połowie lat 90. ub. wieku, kiedy plajtowały pierwsze biura podróży, zaczęła się kształtować legislatura ruchu turystycznego. Pan Michał pod tym kątem właśnie napisał swoją pracę dyplomową. Ktoś gorzej zorientowany powiedziałby, że na tym jego kariera prawnicza się skończyła. Niezupełnie. Jako członek zarządu Stowarzyszenia Biur Podróży (ACK) współpracował np. przy formułowaniu wniosków branżowych do ustawy o ruchu turystycznym. – To prawda, że nie podjąłem pracy prawnika, ale znajomość prawa pomaga mi w prowadzeniu firmy. To się tylko tak wydaje, że turystyka to łatwy biznes. Trzeba jednak dodać, że obwarowany wieloma przepisami. Najpierw były to obowiązki ubezpieczenia biur podróży, potem wpłaty do funduszy gwarancyjnych, a do tego doszła konieczność corocznego wznowienia kontraktu z ubezpieczalcą oraz comiesięcznego wysyłania raportów do Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. Silna ochrona konsumenta w turystyce niesie z sobą też wiele zobowiązań wynikających z kodeksu cywilnego – wymienia.

Zanim powstała „Geovita”, mój rozmówca zbierał doświadczenia, angażując się w działania różnych stowarzyszeń turystycznych. Był pracownikiem Agencji na Rzecznictwo Moraw Środkowych, później jednym z założycieli Stowarzyszenia Ruchu Turystycznego Środkowych Moraw, którego celem była promocja tego regionu oraz zainteresowanie nim dużych biur podróży. – Po reformie administracyjnej kraju przez krótki czas byłem nawet pracownikiem Urzędu Wojewódzkiego w Ołomuńcu. Doszedłem jednak do wniosku, że jak dla mnie, to trochę za dużo biurokracji, a mało prawdziwej turystyki. Wtedy rozpocząłem pracę w prywatnym biurze podróży, które specjalizowało się w organizowaniu wycieczek dla niemieckich seniorów – opisuje swoje kolejne doświadczenia pan Michał.

Następnym krokiem była już własna firma. – Można powiedzieć, że „Geovita” jest w tej chwili bardziej tour operatorem niż biurem podróży, czyli tym ogniwem w turystycznym łańcuchu, który tworzy konkretny produkt – wycieczkę lub pobyt, i który jest odpowiedzialny za jego realizację. Niekoniecznie zaś sam go sprzedaje. W przeliczeniu na procenty wygląda to tak, że 85 proc. naszych ofert sprzedają inne biura podróży i agencje turystyczne, a my resztę – precyzyjnie przedsięwzięcia. Firma ma dwie główne siedziby – w Ołomuńcu i Czeskim Cieszynie. W tej pierwszej mieści się przede wszystkim dział rezerwacji i administracja. W drugim – dział produktowy i marketing. – Dwujęzyczność w naszym regionie i związane z tym bogactwo mentalne, to silne walory, które zadecydowały o Cieszynie – stwierdza Utikał.

„Geovita” oferuje sporo wycieczek po Europie Środkowej, ale i południu kontynentu – Polsce, Czechach, Austrii, Słowacji, Węgrzech, Słowenii, Chorwacji i Włoszech oraz w niewielkim stopniu także po Niemczech, konkretnie Bawarii i Saksonii. Z bardziej egzotycznych miejsc jest to Gruzja, którą – jak zauważa mój rozmówca – bardziej od czeskiego interesuje się polski klient. – Gruzja

to fantastyczny kraj, który można przejechać wzdłuż i wszerz w ciągu kilku dni i który ma turyście wiele do zaoferowania – od przepięknych gór i przyrody, przez historię antyczną, nowoczesną architekturę Tbilisi, nadmorskie kurorty, nowoczesne ośrodki narciarskie, aż po tradycję winiarską i gastronomię – wymienia Utikał, dodając, że w ofercie była też dobrze oceniana przez klientów objazdówka Kuby. – Teraz stanęło to zupełnie. Aktualnie przyglądamy się Kostaryce i Salwadorowi. Mamy nadzieję, że ruszymy już w przyszłym roku. Ciekawą destynacją stała się też ostatnio Albania ze względu na ogromne inwestycje w ośrodku nad Morzem Jońskim – uzupełnia.

„Geovitę” podobnie jak całą branżę turystyczną mocno dotknęła covidowa zawierucha. Teraz natomiast w firmie Michała Utikała wszystko kręci się pod kątem zbliżającego się sezonu zimowego. – Na razie wszystko wskazuje na to, że tej zimy, choć z ograniczeniami, pojeździmy na nartach. Ośrodków narciarskich są przygotowane i czekają na klientów. Natomiast co do oferty letniej w trybie „first minute”, z powodu inflacji i wzrostu cen spodziewamy się nieco wolniejszej sprzedaży – zauważa. ▲

• Michał Utikał w czeskojęzycznej filii „Geovity”. Fot. BEATA SCHONWALD

Kwestionariusz firmowy

Rok założenia: 2008

Branża: turystyczna

Liczba pracowników: 11

Kontakt:

www.geovita.cz, tel. 588 208 208

GROSZ DO GROSZA

Henryka Bittmar

Elastyczne formy pracy to na zachodzie Europy nic wyjątkowego. U nas – przeciwnie. Gdyby nie na przykład pandemia koronawirusa, wynikające stąd kolejne lockdowny i inne obostrzenia, praca w trybie home office nadal prawdopodobnie byłaby u nas zjawiskiem marginalnym. Jeszcze trzy lata temu na pracę zdalną i inne elastyczne formy zatrudnienia mogła liczyć stosunkowo niewielka część pracowników, konkretnie ok. 4 proc. czynnych zawodowo kobiet i mężczyzn. Jak wynika z najnowszych badań, w czasie pandemii taka praca stała się już udziałem ok. 33 proc. pracowników.

Home office też kosztuje

Warto dodać, że nie wszyscy byli z takiego obrotu spraw zadowoleni. Praca zdalna ma bowiem zarówno swoje zalety, jak i sporo minusów. Nie trzeba co prawda tracić czasu na dojazdy, nie trzeba być płacić za benzynę czy bilety. Jak wynika jednak z obliczeń europejskich statystyków, człowiek wykonujący swoje obowiązki z domu też

Praca zdalna, dzielona, hybrydowa...

ponosi określone koszty: Musi wyłożyć z własnej kieszeni ok. 2 euro dziennie, czyli ok. 52 korony. Na przykład Holendrzy uwzględnił w swoich wyliczeniach takie wydatki związane z pracą w trybie home office, jak zużycie kawy, koszt ogrzewania, gazu i prądu, zużycie wody czy amortyzację biurka, drukarki i innego sprzętu niezbędnego do pracy. Jeżeli uwzględnić koszty wykorzystywania internetu, suma byłaby jeszcze wyższa. Tak czy owak, wiele firm i instytucji nie zamierza całkowicie zrezygnować z trybu home office także wtedy, gdy pandemia przejdzie już do historii. Ku większemu lub mniejszemu zadowoleniu swoich pracowników. A jeszcze nie tak dawno w wielu firmach można było usłyszeć, że „elastyczny” pracownicy, także ci pracujący zdalnie, są mniej wydajni, słabiej zmotywowani, mniej skoncentrowani na tym, co dla firmy najważniejsze, ponadto trudniej ich kontrolować. Teraz, po miesiącach siedzenia w kapiach przed komputerem, to raczej „zdalni” pracownicy są coraz bardziej scep-

Nie tylko dla studentów

Praca zdalna nie jest jedyną elastyczną formą zatrudnienia. Także u nas coraz popularniejsza staje się praca w niepełnym wymiarze godzin. Wtedy zarówno pracodawca, jak i pracownik mogą dowolnie ustalać czas pracy. Z takiej możliwości chętnie korzystają m.in. studenci, przedstawiciele wolnych zawodów, artyści, kobiety-matki. Zawsze jednak potrzebne są wola i porozumienie dwóch stron. A z tym u nas póki co różnie bywa. O wiele bardziej „elastyczny” są ciagle nasi zachodni sąsiedzi.

na pełny etat. W niektórych krajach, m.in. w Polsce, pracodawcy i pracownicy umawiają się na tzw. telepracę, czyli stałą pracę poza siedzibą firmy i pod stałą kontrolą przełożonego z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej. Z elastycznych form pracy pracownicy będą w biurze pracować tylko trzy dni w tygodniu, a pozostałe dwa dni mogą swoje zadania wykonywać tam, gdzie tylko zechcą.

Jedno biurko dla dwóch osób

I tak na przykład to właśnie tam coraz bardziej popularny staje się tzw. „jobsharing”, czyli praca dzielona. Polega, krótko mówiąc, na tym, że obowiązek pracownicze wymagające całego etatu wykonują najczęściej dwie osoby, które pracując w niepełnym wymiarze godzin. Niekoniecznie jednak muszą dzielić jeden etat na pół. Co jednak bardzo ważne, pracę dzieloną

mogą wykonywać ludzie, którzy darzą się wzajemnym zaufaniem. U nas „jobsharing” jest umocowany w Kodeksie Pracy dopiero od początku bieżącego roku. Należy przypuszczać, że coraz chętniej będą z tej możliwości korzystać ci wszyscy, którzy z różnych względów nie mogą pracować w pełnym wymiarze godzin. Możliwe jest również elastyczne wykonywanie obowiązków w ramach tzw. godzin skompresowanych. Wtedy pracownik zamiast na przykład 5 dni w tygodniu po 8 godzin pracuje cztery dni w tygodniu po 10 godzin, a piąty dzień ma wolny. Należy przypuszczać, że ludzie woleliby jednak po prostu krótszy tydzień pracy, obojętne – elastyczny czy nie. A swoją drogą, jeżeli wziąć pod uwagę postęp technologiczny i naukowy, jaki dokonał się w ostatnich dekadach, pracujemy wciąż bardzo długo. 90 lat temu ekonomista John M. Keynes napisał, że za sprawą rozwoju gospodarczego ludzie za 100 lat będą musieli pracować tylko 15 godzin tygodniowo... No cóż. Chyba coś jednak idzie nie tak... ▲

Jeden z najważniejszych aspektów polityki rządu RP na uchodźstwie

Polska diplomacja zorganizowała jedną z największych akcji pomocy Żydom w czasie II wojny światowej – wynika z publikacji pt. „Rząd RP na uchodźstwie wobec Żydów 1939-1945”, którą wydał Polski Instytut Spraw Międzynarodowych. W tomie zebrano ponad 550 dokumentów ukazujących systemowość i masowy charakter tej pomocy.

Cechą szczególną tej publikacji jest zilustrowanie po raz pierwszy całokształtu działań rządu RP na uchodźstwie wobec Żydów. Dotychczas naukowcy i badacze koncentrowali się na pojedynczych osobach, wydarzeniach czy aspek-

tach, nie ukazując jednakże pełnego spektrum działań podejmowanych przez rząd, w tym przede wszystkim przez jego służby dyplomatyczno-konsularne – przekazał Polskiej Agencji Prasowej historyk, redaktor tomu – Piotr Długolecki z Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych.

– Zebranie w jednym tomie dokumentów pochodzących z wielu krajowych i zagranicznych archiwów pozwoliło na wykazanie, iż szeroko zakrojony wysiłek pomocowy nie miał incydentalnego charakteru, lecz stanowił jeden z najważniejszych aspektów polityki rządu RP na uchodźstwie – dodał.

Historycy zaznaczył też, że udokumentowane w tomie działania pozwalają na postawienie tezy, że „polscy urzędnicy i dyplomaci zorganizowali jedną z największych akcji pomocy Żydom przeprowadzonych przez służby dyplomatyczne jakiegokolwiek kraju w czasie II wojny światowej”. W rezultacie publikowane archiwalia ukazują systemowość i masowy charakter pomocowych zabiegów polskiej służby dyplomatyczno-konsularnej, podejmowanych we wszystkich fazach wojny.

Odnosząc się do pytania PAP o opinię o polskim antysemityzmie i o tym, że Polacy w czasie woj-

ny nie tylko pomagali Żydom, ale również ich krzywdzili, historyk zwrócił uwagę, że kwestia historii stosunków polsko-żydowskich jest tematem wywołującym emocjonalne dyskusje, które wykraczają daleko poza sferę badań naukowych. – Nie wydaje się też, aby temperatura tej dyskusji uległa w najbliższym czasie znaczącemu obniżeniu – dodał.

– Dotychczas naukowcy opisujący zagładę ludności żydowskiej na okupowanych ziemiach polskich koncentrowali się zwykle na opisie losu ofiar oraz przedstawieniu planów i zbrodni niemieckich. Zainteresowania badaczy – zwłaszcza

w ostatnich latach – budziły także postawy i reakcje ludności polskiej w okupowanym kraju, szczególnie intensywnie po publikacji pracy Jana Tomasza Grossa o zbrodni w Jedwabnem – przypomniał Długolecki, dodając przy tym, że celem przygotowanego przez niego tomu źródeł było poszerzenie dotychczasowej perspektywy i udokumentowanie specyficznego fragmentu działalności rządu RP na uchodźstwie poprzez skoncentrowanie się na służbie dyplomatyczno-konsularnej czy pomocy realizowanej przez przedstawicieli Ministerstwa Pracy i Pomocy Społecznej.

Dzieje.pl/PAP

SPORT

Na ratunek Bohumil Páník

Nowym trenerem pierwszoligowych piłkarzy MFK Karwina został Bohumil Páník. 64-letni szkoleniowiec przejął w piątek stery po odwołanym Jozefie Weberze. Zmiana została podyktowana względami prozaicznymi – karwiniacy w tabeli Fortuna Ligi zajmują ostatnie miejsce. Co gorsza, w tym sezonie jeszcze nie zasmakowali zwycięstwa.

Janusz Bittmar

B o h u m i l Páník był jednym z kilku trenerów, którzy znaleźli się na celowniku włodarzy Karwiny po odwołaniu Jozefa Webera. Weber nie potrafił zmotywować drużyny do lepszej gry, Páník spróbuje więc zrestartować zespół własnymi, sprawdzonymi metodami. Doświadczony szkoleniowiec w korzystnym świetle pokazał się w przeszłości m.in. w Baniku Ostrawa czy Zlinie, zasmakował też jednak atmosfery polskiego futbolu w zespołach Legnicy i Pogoni Szczecin. W latach 2004-2006 w Pogoni Szczecin prowadził drużynę złożoną przeważnie z obcokrajowców, głównie Brazylijczyków. – Páník potrafi pracować z zagranicznymi piłkarzami. To był jeden z powodów, dla których postawiliśmy właśnie na niego – zdradził Lubomír Vlk, dyrektor sportowy MFK Karwina.

Nowy trener przejmując karwiński klub w trudnej sytuacji. Zaol-

● Bohumil Páník jest przekonany, że Karwinę stać na lepszy futbol. Fot. mfkkarwina

ziański pierwszoligowiec w tym sezonie jeszcze nie zdołał wygrać meczu w Fortuna Lidze, dodajmy – jako jedyny z pierwszoligowej stawki. Dla Páníka futbol z nożem na gardle to chleb powszedni w karierze. Z ligowego dna ratował w przeszłości m.in. Banik Ostrawa, doświadczenia z walki w strefie

spadkowej mógłby mu pozazdrościć nawet František Straka.

– Karwinę stać na lepszą grę i wyższą pozycję w tabeli. Gdybym w to nie wierzył, nie byłoby mnie teraz w tym klubie. Z moim asystentem Janem Somberegim mamy konkretną misję do spełnienia i cieszę się na kolejne wyzwanie

w karierze – stwierdził Páník, który w tym tygodniu przygotowuje zespół pod kątem niedzielnego występu w Ołomuńcu. Karwiniacy w ramach 11. kolejki Fortuna Ligi o godz. 16.00 zmierzą się na wyjeździe ze Sigmą, z drużyną, której w tabeli należy się szósta lokata. – Zaczynamy po dwutygodniowej

przerwie z przypupem. Najpierw Sigma, potem Banik. Nie mogliśmy wymarzyć sobie atrakcyjniejszych pojedynków na tym etapie rozgrywek – zaznaczył nowy trener MFK Karwina. – Chciałbym, żeby do końca jesiennej rundy zespół odbił się nie tylko od dna tabeli, ale nawet zrobił parę dodatkowych kroków w kierunku spokojniejszej strefy tabeli.

Wszystko wskazuje na to, że karwiniacy w niedzielnym meczu ze Sigmą wyjdą na boisko w nieco innym ustawieniu, niż za czasów Jozefa Webera. Kregosłup drużyny powinien jednak pozostać bez zmian. Michała Papadopolosa, Lukáša Bartoška czy Daniela Bartla nowy trener prowadził już w przeszłości w Ostrawie czy Zlinie, z dużym prawdopodobieństwem numerem jeden w bramce pozostanie też Petr Bolek.

– Michal Papadopolos to wciąż świetny napastnik, co zresztą wiadać na boisku. Był takim moim dzieckiem w młodzieżowych kadrach Banika. Myślę, że mógłby zostać łącznikiem między czeskimi a zagranicznymi zawodnikami w kadrze Karwiny. Dobra atmosfera w drużynie to podstawa sukcesu – podkreślił Páník.

WEEKENDOWY SERWIS PIŁKARSKI

DYWIZJA F

DZIEĆMOROWICE

– BOGUMIN 0:3

Do przerwy: 0:0. Bramki: 55. Košťál, 64. i 73. Padych.

Dziećmorowice: Majerczyk – Leibl, K. Skoupý, Hrtánek, Mensah (68. Stawicki), Motýčka (Lech), Ciku, Hamrozi (68. Staško), Uher, Jež, Rápek.

Bogumin: Kodeš – Sporysz, Košťál, Małysz (72. Strojek), Václavíček, Palej, Ptáček (77. Ferenc), Fr. Hanus (77. Kvapil), Bloksch (72. Stošek), Halaška (77. Uher), Padych.

Jeszcze dwa lata temu ten mecz byłby hitem czwartoligowych rozgrywek. Niestety nękane kryzysem Dziećmorowice nie były w stanie stworzyć potrzebnej dramaturgii dla tych derbów, a dokładnie to stworzyły, ale tylko w pierwszej połowie. Do 45. minuty gospodarze nawiązali z faworyzowanym Boguminem wyrównaną walkę. Dwie czyste okazje wyłapał Kodeš, z resztą poradził sobie bogumińscy obrońcy. Po przerwie goście podkręcili tempo, dołączając też bramki. Kiedy w ataku zagrają obok siebie Halaška z Padychem, defensorzy rywala muszą mieć się na

baczności. Padych był w sobotę nie do zatrzymania, Halaška włączył się w konstruowanie akcji ofensywnych z pasją malarza scen bitewnych. – Goście wykazali się świetną efektywnością. Bogumin posiada bramkostrzelnych piłkarzy, co potwierdził w tych derbach – powiedział „Głosowi” trener Dziećmorowice Josef Jadrný. – Derby bywają nieobliczalne. Do przerwy gospodarze mogli prowadzić 2:0 i wtedy byłbyśmy w niezłych tarapatach – stwierdził kierownik FK Bospor Bogumin, Patrik Pošťulka.

KARWINA B –

BIŁOWEC 2:4

Do przerwy: 1:4. Bramki: 39. Kuča, 87. Cherevka – 1. i 16. Limanovský, 5. i 22. Střelec. Karwina B: Ciupa – Hejda, Trček (46. Buzek), Dadak, Bielan – Kaňák (46. Bržóska), Kobza (46. Hrušovský) – Kuča, Ramadan (46. Kaczmarczyk), Římanek – Durosinmi (59. Cherevka).

Rezerwy Karwiny grają jak na huśtawce, a ostatnio ich notowania lecą na łeb i szyję. Przegrana z Biłowcem to efekt koszmarnej gry w defensywie, która przypominała szwajcarski ementaler po dacie ważności. Trener Marek Bielan w

pierwszej połowie zaryzykował, wprowadzając na środek obrony Trčka z Dadakiem – dwóch bardzo młodych stoperów z brakiem doświadczenia. Dopiero przetasowania w składzie poprawiły obraz gry gospodarzy, ale wtedy Biłowec prowadził już 4:0... – Biorę to na klatę, to mój błąd, że postawiłem od początku na dwóch niedoświadczonych stoperów – przyznał szkoleniowiec Karwiny B Marek Bielan.

HAWIERZÓW – BRUNTAL 1:1

Do przerwy: 0:1. Bramki: 72. Kísa – 12. Šindler. Hawierzów: Kubala – Podešva, Kísa, Matušovič, L. Skoupý, Velčovský, Heller, Zbavitel, Malcharek (53. Nanár), Wojnar, Zupko.

Pojedynek sąsiadów w dolnej strefie tabeli zakończył się sprawiedliwym podziałem punktów. Do gości należała pierwsza połowa spotkania, gra Indian nabrała rumieńców po zmianie stron. Jak przystało na mecze z udziałem Mirosłava Matušoviča w roli grającego trenera Hawierzowa, nie obyło się bez głośnych hasła pod adresem podopiecznych, przekazywania za-

leceń taktycznych pomiędzy jedną a drugą kawką.

Lokaty: 1. Polanka 26, 2. Frydlant 24, 3. Frenštát 19,... 6. Bogumin 15, 8. Karwina B 12, 12. Hawierzów 5, 13. Dziećmorowice 4 pkt.

MISTRZOSTWA WOJEWÓDZTWA

Koberzyce – Slavia Orłowa 3:1 (14. Šimeček, 38. Kubný, 71. Stuchlík – 90. Zach), Oldrzychów – L. Piotrowice 8:1 (dla gości: Urban), Karniów – Cz. Cieszyn 1:0, Datynie Dolne – Hlubina 5:3 (5. Kodenko, 27. i 48. Čileček, 37. Čenek, 69. Rozsival – 41. Sasko, 62. i 82. Krčmařík), Jakubczowice – Haj 1:5, Bruszperk – Petřvald n. M. 1:0, Břidlična – Fulnek 5:2, P. Polom – Czeladna 4:2. Lokaty: 1. Karniów 33,... 11. Sl. Orłowa 14, 12. L. Piotrowice 9, 13. Datynie Dolne 8, 14. Cz. Cieszyn 7 pkt.

IA KLASA – gr. B

Bystrzyca – Luczina 3:0 (Staniek, Pilch 2), Libhošť – Jablunków 1:4 (dla gości: Martyněk, Raszka, T. Niestaník 2), Dobra – B. Olbrachcice 1:4 (Sekanina – Pešek, Zyla, Chumchal, Ciesławski), Jistebník – Stonawa 0:7 (Zoller, Sěkiera, Sittek 3, Bednář 2), Wracimów B – St.

Miasto 4:1, Rzepiszczce – Dobratice 3:3. Lokaty: 1. Bystrzyca 21,... 4. Olbrachcice 15, 6. Stonawa 14, 8. Jablunków 11, 9. Šmilovice 9 pkt.

IB KLASA – gr. C

Wierzniovice – Oldrzychowice 1:0, Nydek – L. Piotrowice B 3:2, Baszka – Inter Piotrowice 0:2, Sedliszczce – Gnojnik 4:3, Pietwałd – Wędrzyń 2:7, Starzicz – Raszkowice 1:4. Lokaty: 1. Wędrzyń 22, 2. Wierzniovice 22, 3. I. Piotrowice 21 pkt.

MP KARWIŃSKIEGO

F. Orłowa – Hawierzów B 7:1, G. Hawierzów – Dąbrowa 0:2, Cierlicko – Sł Pietwałd 0:7, L. Łąki – G. Błędownice 2:3, Sn Hawierzów – Żuków G. 2:2. Lokaty: 1. F. Orłowa 24, 2. G. Błędownice 22, 3. Sł Pietwałd 18 pkt.

MP FRYDEK-MISTEK

Chlebowice – Gródek 1:4, Piosek – Metylowice 3:2, Noszowice – Niebory 1:0, Milików – Šmilovice B 5:2, Bukowice – Nawie 4:0, Toszonowice – Pržno 5:1, Wójkowice – Hukwałdy 1:0, Janowice – Palkowice 2:3. Lokaty: 1. Pržno 25, 2. Noszowice 25, 3. Niebory 24 pkt. (jb)

Cierpliwość i wypracowanie będą kluczem do sukcesu z Albanią

Jacek Ziober,

były napastnik piłkarskiej reprezentacji Polski, przed wtorkowym meczem eliminacji MŚ Albania – Polska

»Zawsze z wami« przynosi szczęście

Polskich kibiców Banika Karwina z tradycyjnym transparentem „Zawsze z wami” nie zabrakło również w sobotnim meczu Strabag Rail Ekstraligi piłki ręcznej mężczyzn w Hranicach. Na parkiecie Cementu podopieczni trenera Michała Brúny sięgnęli po zwycięstwo 30:21, umacniając się w fotelu lidera ekstraligowej tabeli. Już jutro Banik w domowym pojedynku z Nowym Veselím może powiększyć przewagę nad resztą ekstraligowej stawki.

Janusz Bittmar

Banik w Hranicach wywiązał się z roli faworyta, w dodatku nie grając na pełnych obrotach. Trener Michal Brúna wystawił w pierwszej połowie nieco ekspe-

rymentalny skład, dając szansę na parkiecie również młodym szczytnikom. Od pierwszych minut zagrał polski rozgrywający Artur Urbański, mocny punkt Banika w sobotnim meczu. Wspólnie z Vojtěchem Patzelem (11/3), Denisem Harabišem (4 gole) i Dominikiem Solákiem (5) młody polski zawodnik należał do najlepszych strzelców w karwińskim zespole.

Hranice nawiązały z Karwiną wyrównaną walkę tylko w pierwszej połowie. Po zmianie stron zaznaczyła się przewaga wicemistrza RC spotęgowana świetnym przygotowaniem kondycyjnym.

– Cieszę się z wygranej podwójnie, bo zegraliśmy w trochę innym ustawieniu, ze sporą liczbą młodych zawodników. To ważne z punktu widzenia całego żmudnego sezonu – stwierdził szkoleniowiec Banika Michal Brúna.

● W ataku Vojtěch Patzel. Fot. TJ Cement Hranice

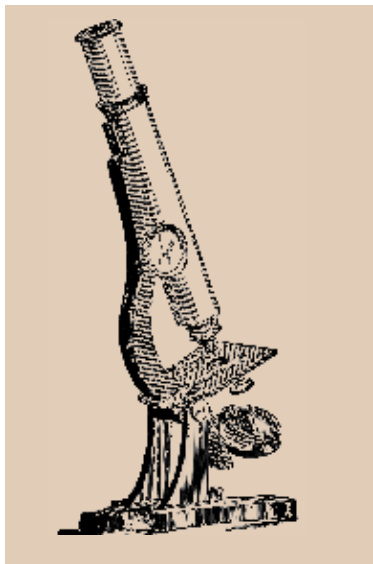
W OBIEKTYWIE

● Talent, który nie był w gronie bezpośrednich faworytów, zaskoczył wszystkich. Fot. ZENON KÍSA

Pavel Šložil z wierzchowcem Talent został sensacyjnym triumfátorem 131. edycji Wielkiej Pardubickiej. W najstarszej i najtrudniejszej gonitwie na Starym Kontynencie wystartowało w tym roku 18 uczestników, do mety dotarło jednak tylko 9 koni. Na przeszkodzie stanął m.in. legendarny rów „Taxisa”, który nawet po przeróbce sprawiał wszystkim wiele kłopotów. W gronie pechowców znalazł się m.in. pochodzący z Zaolzia dżokej Adam Čmiel. (jb)

RETROSKOP

Robert Mateja, skoczek narciarski, który w barwach Polski zadebiutował w Pucharze Świata w 1992 roku w Falun, był dla czytelników „Głosu” łatwym orzechem do zgryzienia w ramach 73. pytania konkursowego. Co ciekawe, niektórzy z Was w listach sugerowali, że Mateja wcale nie był bohaterem, a raczej „antybohaterem” polskich skoków. To chyba na kanwie jego niezbyt błyskotliwej kariery, w porównaniu oczywiście do sukcesów Adama Małyszki czy Kamila Stocha. Tak czy owak, Mateja, który karierę zakończył w 2008 roku, był jednym z pewniaków kadry na przełomie wieku.

Przypominam też o zasadach zabawy w Retroskopie: raz na cztery tygodnie do jednego z czytelników trafi voucher o wartości 500 koron do sieci sklepów Sportisimo. Wystarczy rozszyfrować postać na archiwalnym zdjęciu, co dla fanów sportu nie powinno być trudne.

PYTANIE NR 74

Wzloty i upadki – to w łyżwiarstwie figurowym chleb powszedni. Nasza bohaterka karierę zakończyła w wieku... 22 lat, bezpośrednio po dwóch najlepszych sezonach w karierze. W 1998 roku, po słabym występie w igrzyskach olimpijskich w Nagano, niespodziewanie o mało nie zdobyła medalu mistrzostw

Fot. ARC

świata. Zwariowaną karierę zakończyła w 2000 roku. Znow niespodziewanie...

Na odpowiedzi czekam do najbliższej niedzieli pod adresem: bittmar@glos.live. (jb)

INFORMATOR

Z REDAKCYJNEJ POCZTY

64 lata od matury

W 1957 roku zdaliśmy maturę w Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego na orłowskich Obrokach. Wśród 39 abiturientów było dwóch Macedończyków i jeden Grek. Studia wyższe ukończyło 15 osób, pozostali zdali drugą maturę w szkołach fachowych lub podjęli pracę zawodową w różnych branżach. Nasze losy potoczyły się rozmaicie. Aleksowski Kostas, Dimovsky Kola i Michailidis Anestis wrócili do Grecji, Helka po wydarzeniach Praskiej Wiosny w 1968 roku była zmuszona razem z rodziną szukać szczęścia w Kanadzie, Bolek zaś pod osłoną nocy przedostał się przez zieloną granicę do Polski, aby tam podjąć studia medyczne i zostać laryngologiem.

Ze względu na nasz „młody” wiek, staramy się spotykać co roku i dzielić wspomnieniami. Tak było

również 6 października w „Strzelnicy” w Czeskim Cieszynie. Spośród 22 stających jeszcze po tej ziemi na spotkanie przyszło nas 11. Było fajnie. Obyśmy się mogli spotkać również w przyszłym roku, kiedy upłynie 65 lat od naszej matury.

Alfred Lotter, Sucha Góra

●●●

List opisujący wycieczkę uczniów kl. 9 PSP w Czeskim Cieszynie do Warszawy

Warszawa, 29 września 2021 r.

Kochana Babciu!

Jak widać powyżej, piszę do Ciebie z Warszawy. Chciałabym opowiedzieć Ci o naszej wycieczce klaso-

Zdjęcia: ARC

wej. Niestety dobiega już końca. Jest trzeci, ostatni dzień. Mimo że ten czas minął nam w zawatnym tempie, myślę, że wszyscy doświadczyliśmy wielu wrażeń i zebraliśmy bagaż wspaniałych doświadczeń. Grafił był dość napięty, jednak mieliśmy również sporo czasu wolnego. Mogliśmy wtedy eksplorować Warszawę na własną rękę. To było naprawdę niesamowite doświadczenie! Znalazł się też czas na odpoczynek i wygłupy w pokojach.

Udało nam się zobaczyć naprawdę wiele: Stare Miasto, Cen-

trum Nauki Kopernik, Muzeum Narodowe, Muzeum Wojska Polskiego, Wilanów, Łazienki, Pałac Kultury i Nauki. Mieliśmy szansę obejrzenia legendarnego muskalu „Metro”, a ostatnie chwile w stolicy spędziliśmy w Złoty Tarasach – ogromnym centrum handlowym!

Patrząc na liczbę odwiedzonych przez nas miejsc, utwierdzam się w przekonaniu, że wycieczka była naprawdę udana! Mam Ci jeszcze dużo do opowiedzenia, ale to już może po powrocie.

A co u Ciebie? Mam nadzieję, że wszystko w porządku! Jak się ma piesek?

Całuję, Marianna Szelong, kl. 9b

Wielkie podziękowania należą się Konsulatowi Generalnemu RP za wsparcie finansowe wycieczki, które umożliwiło realizację tak bogatego programu. Dziękujemy również naszemu panu dyrektorowi Markowi Gryczowi za organizację wyjazdu oraz naszym opiekunom, szczególnie panu Michałowi Szczotce za mistrzowskie wykłady o polskiej historii.

CO W TEATRZE

SCENA POLSKA – CZ. CIESZYN: Prywatna klinika (12, godz. 19.00).

CO W KINACH

CZ. CIESZYN – Central: Nieznany (14, godz. 16.30); Zpráva (14, godz. 19.00); **TRZYNIEC – Kosmos:** Prvok, Šampón, Tečka a Karel (12, godz. 17.30); Zbožňovaný (12, godz. 20.00); Karel (13, godz. 17.30); Zátok (13, godz. 20.00); **KARWINA – Centrum:** Karel (12, godz. 17.15); Deníček moderního fotra (12, godz. 20.00); Raya i smok (13, godz. 17.30); Zbožňovaný (13, godz. 20.00); Každá minuta života (14, godz. 18.00); Zpráva (14, godz. 20.00); **HAWIERZÓW – Centrum:** Myši patří do nebe (12, 13, godz. 17.00); Zbožňovaný (12, 13, godz. 19.30); Nová šichta (13, godz. 9.30); Začátek (13, godz. 18.00); Láska na špičákách (14, godz. 18.00); Gump – pes, který naučil lidi

žit (14, godz. 19.30); **CIESZYN – Piaś:** Jak rozmawiać z psem (13, 14, godz. 15.00); Fatima (13, 14, godz. 17.00); Nie czas umierać (13, 14, godz. 19.15).

CO NA ANTENIE

POLSKIE WIADOMOŚCI: ČT1 SM, niedziela, wiadomości regionalne od godz. 6.00; powtórka na antenie ČT2, niedziela od godz. 19.30.

POLSKIE AUDYCJE: po-pt, godz. 19.05 Ostrava 107,3 MHz i Trzyniec 105,3 MHz.

RADIO KATOWICE: „U Polaków za Olzą” – niedz. godz. 13.05 na 103 FM. Archiwum audycji: radio.katowice.pl/Zaolzie.

CO W TERENIE

CIERLICKO – Kluby Kobiet i Seniora Cierlicko-Centrum, Kościelec, Stanisławice i Grodziszcz zapraszają swych członków na spotkanie klubowe w czwartek 14. 10. o godz. 16.00 do Domu Polskiego na Kościelcu.

DARKÓW – MK PZKO w Darkowie, chór „Lira” oraz Klub Kobiet MK PZKO w Karwinie-Frysztacie zapraszają wszystkich członków i sympatyków na koncert muzyczny Darkowska Jesień, który odbędzie się w niedzielę 17. 10. o godz. 15.00 w Domu Polskim PZKO w Karwinie-Frysztacie. Wystąpią chór „Lira” z Darkowa, Katarzyna i Małgorzata Szyja, Joanna Zolich oraz zespół „Wesołe Nutki” z Żor. Została przygotowana również wystawa prac i pasji naszych członków.

NAWSIE – MK PZKO zaprasza dzieci i dorosłych 17. 10. o godz. 16.00 na przedstawienie teatralne „Bajki” pt. „Wielka bajka policyjna” do Domu PZKO.

SUCHA GÓRNA – Klub Chłopa przy MK PZKO zaprasza w dniach 15. 10.-17. 10. do Domu PZKO na wystawę. Otwarcie w piątek 15. 10. o godz. 16.00, tego dnia wystawa będzie czynna do 20.00. W sobotę 16. 10. można ją oglądać w godz. 10.00-18.00, a w niedzielę 17. 10. od 10.00 do 16.00. Do dyspozycji bufet.

PTTS „BŚ” – 16. 10. zapraszamy na wycieczkę z Veřovic na Velký Javorník. Zejście zaplanowa-

WSPOMNIENIA

Czas mija, pamięć pozostaje.

Dzisiaj, 12 października, obchodziłyby 100 lat

śp. EWA KOCHOWA
ze Stonawy

O chwilę wspomnień proszą córka Wanda i dalsza rodzina.

GŁ-616

Księga Twego życia została zamknięta, ale kto Cię kochał, ten ciągle pamięta.

Dnia 14 października 2021 minie 7. rocznica, kiedy na zawsze odeszła moja Kochana Mama

śp. WANDA MICHŁOWA

rodaczka z Karwiny, zamieszkała w Czeskim Cieszynie O chwilę wspomnień prosi córka Daśka z rodziną.

GŁ-620

Dnia 27 września minęła 16. rocznica śmierci Ojca

ANTONINA MITRENGI

8 października przypomniał mi się 1. rocznicę śmierci Mamy

MARI MITRENGOWEJ

z Mostów koło Jablonkova

Z miłością wspomina córka z rodziną.

GŁ-622

Opuściłeś nas 20 października 2020 r.

KOCHANY

Nieważne, czy rok minął, dzień, miesiąc czy też lata. Gdy odszedł ktoś... na zawsze, to traciśz częścią świata.

Pomimo tego jesteś z nami co dzień, bo miłość jest wieczna... ukochana żona, dzieci, zięciowie, synowa, wnuki i prawnuki. Dziękujemy wszystkim, którzy w zeszłym roku byli z nami.

Msza wspomnieniowa za śp. Józefa Pilicha odbędzie się w niedzielę 17. 10. 2021 o godz. 10.30 w kościele parafialnym Bożego Ciała w Jablonkowie.

Bądźcie i tym razem z nami w kościele czy też online. <https://www.farnost-jablunkov.cz/pl/zive-vysilani>

GŁ-611

NEKROLOGI

Ucichło na zawsze serce szlachetne, zgaśł w Twoich oczach blasku świt, ciężko nam będzie bez Ciebie tutaj, ciężko nam będzie bez Ciebie żyć...

Pogrążeni w głębokim żalu zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół znajomych, że dnia 10 października 2021 w wieku 89 lat zmarł nasz Kochany Ojciec, Dziadek, Brat, Szwagier, Wujek, Kolega i Śasiad

śp. JÓZEF JOSIEK

zamieszkały w Lesznej Dolnej nr 304

Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie w piątek 15 października 2021 o godz. 11.00 w kościele ewangelickim w Trzyniecu.

Po obrzędzie żałobnym odprowadzimy naszego Drogiego Zmarłego na miejscowy cmentarz. W smutku pogrążona rodzina.

GŁ-624

ne jest do Frensztat. Długość trasy około 11 km, przewyższenie 478 m. Dojazd: z Hawierzowa autobusem o godz. 7.00 do Frensztat-U škol, przesiadka do autobusu o godz. 8.31 Veřovice, žel. st.; z Cz. Cieszyna pociągami o godz. 6.41 do Frydku i Frensztat p/R, przesiadka do autobusu o godz. 8.15 Veřovice-žel. st. Prowadzi Anielka Macura, tel. 777 858 441.

WYSTAWY

CZ. CIESZYN, KONGRES POLAKÓW, ul. Grabińska 458/33: do 5. 11. trzy wystawy – „Franciszek Górniak, właściciel cegielni i działacz narodowy”, „Ks. Franciszek Michejda. Prowadził lud do Ziemi Obiecanej” oraz „Pan Profesor Józef Niemiec”. Czynne od wtorku do piątku 8.00-15.00.

PROGRAM TV

WTOREK 12 PAŹDZIERNIKA

TVC 1

5.59 Studio 6 **9.00** Krok od nieba (s.) **10.00** Lakerka **10.40** Przygody kryminalistyki (s.) **11.30** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Sama w domu **14.00** Wszystko, co lubię **14.30** A świadkiem będzie komputer (film) **15.40** Krok od nieba (s.) **16.45** Podróżomania **17.15** AZ kwiz **17.40** Czarne owce (s.) **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Najlepsze gafy **21.20** Pociąg dzieciństwa i nadziei (s.) **22.55** Losy gwiazd **23.20** Sprawy detektyw Murdoccha (s.) **0.00** Kryminolog (s.).

TVC 2

5.59 Dzień dobry **8.30** Cudowna planeta **9.20** Najciekawsze cuda starożytności **10.05** Tajemnice brytyjskiej rodziny królewskiej **10.50** Szpiegostwo na pustkowia **11.45** Nosorożec biały **12.00** Kuba – wszystkie kolory Hawany **12.25** Nie poddawaj się plus **12.55** Nie poddawaj się **13.20** Świadkowie czasu **13.50** Stalingrad **14.40** Losy domów **14.55** Starożytny Pekin **15.50** Królestwo natury **16.15** Podróż po centralnej Anatolii **16.45** Dziką Patagonia **17.40** Konno po Czechach **18.05** Buenos Aires w rytmie tanga **19.00** Na rowerze **19.10** Magazyn chrześcijański **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Zjazd na polanie (teatr) **21.45** Krnąbrni **22.45** 100 cudów świata **23.40** Ludzkość: Nasza wspólna historia **0.25** W imię ojczyzny (s.) **1.10** Opowieść podręcznej (s.).

NOVA

5.55 Śniadanie z TV Nova **8.45** Ulica (s.) **9.45** Spece (s.) **10.55** Łowy **12.00** Południowe wiadomości **12.25** Krok za krokiem (s.) **12.50** Ogólniak (s.) **14.05** Dowody zbrodni (s.) **15.00** CSI: Kryminalne zagadki Miami (s.) **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.35** Łowy **18.25** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** MasterChef Czechy **21.40** Pojedynki na talerzu **22.40** Weekend **23.45** CSI: Kryminalne zagadki Miami (s.) **1.30** Dowody zbrodni (s.).

PRIMA

6.15 X-Men (s. anim.) **7.00** Nowy dzień **8.10** M.A.S.H. (s.) **9.15** Gwiazdy nad głową (s.) **10.25** Pierwsza kłajda **11.30** Strażnik Teksasu (s.) **12.30** Gliniarz i prokurator (s.) **13.30** Policja Hamburg (s.) **14.30** Komisarz Rex (s.) **15.40** Tak jest, szefie! **16.50** Policja w akcji **17.50** Nakryto do stołu! **18.55** Wiadomości, pogoda **19.55** Showtime **20.15** Slunečná (s.) **21.35** 7 przypadków Honzy Dědka **23.55** Tak jest, szefie! **1.05** Policja w akcji **2.05** Komisarz Rex (s.).

ŚRODA 13 PAŹDZIERNIKA

TVC 1

5.59 Studio 6 **9.00** Krok od nieba (s.) **9.55** Ojciec **10.20** Najlepsze gafy **11.30** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Sama w domu **14.00** 13. komnata Martiny Barta **14.30** Drogi ze ślepych map (film) **15.45** Krok od nieba (s.) **16.45** Podróżomania **17.15** AZ kwiz **17.40** Czarne owce **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Przygody kryminalistyki (s.) **21.00** Labirynt

POLECAMY

• **Nosorożec biały**
Wtorek 12 października, godz. 11.45
TVC 2

• **Brazylijska samba, Rio de Janeiro**
Środa 13 października, godz. 8.30
TVC 2

• **Nazistowskie Niemcy**
Czwartek 14 października, godz. 22.45
TVC 2

(s.) **22.00** Hercule Poirot (s.) **22.55** Komiccy na piątkę **23.50** AZ kwiz.

TVC 2

5.59 Dzień dobry **8.30** Brazylijska samba, Rio de Janeiro **9.25** Dziką Patagonia **10.15** Aleje jako część krajo-brazu **10.45** Ludzkość – nasza wspólna historia **11.30** Pieniądże Hitlera **12.20** Wielka wojna ojczyźniana **13.15** Samoloty myśliwskie **14.00** Błękitna strefa długowieczności **14.55** Każdy Czech to hodowca **15.05** Z kucharką dookoła świata **16.00** Telewizyjny klub niesłyszących **16.30** Szalony świat zimnej wojny **17.20** Krnąbrni **18.15** Rozdziały z historii pisma **19.10** Babel **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Błękitna krew **21.00** Strony rodzinne **21.30** Manu i Maciej podróżują po południowych Włochach **22.00** Industrie **22.30** Wielka wojna ojczyźniana **23.25** Lotnicze katastrofy **0.10** Dziesięć grzechów (s.).

NOVA

5.55 Śniadanie z TV Nova **8.45** Ulica (s.) **9.40** MasterChef Czechy **10.55** Łowy **12.00** Południowe wiadomości, sport, pogoda **12.25** Krok za krokiem (s.) **12.50** Love Island (reality show) **15.00** CSI: Kryminalne zagad-

ki Miami (s.) **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.30** Łowy **18.25** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** MasterChef Czechy **21.40** Love Island (reality show) **22.50** Agenci NCIS: Nowy Orlean (s.) **23.45** CSI: Kryminalne zagadki Miami (s.) **1.25** Dowody zbrodni (s.).

PRIMA

6.15 X-Men (s. anim.) **7.00** Nowy dzień **8.15** M.A.S.H. (s.) **8.50** Slunečná (s.) **10.10** 7 przypadków Honzy Dedka **11.30** Strażnik Teksasu (s.) **12.30** Gliniarz i prokurator (s.) **13.30** Policja Hamburg (s.) **14.30** Komisarz Rex (s.) **15.40** Tak jest, szefie! **16.50** Policja w akcji **17.50** Nakryto do stołu! **18.55** Wiadomości, pogoda **19.55** Showtime **20.15** 1. misja (s.) **21.35** Show Jana Krausa **23.50** Tak jest, szefie! **0.55** Policja w akcji.

CZWARTEK 14 PAŹDZIERNIKA

TVC 1

5.59 Studio 6 **9.00** Krok od nieba (s.) **10.00** Pociąg dzieciństwa i nadziei (s.) **11.05** Wszystko, co lubię **11.30** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Sama w domu **14.00** Pieczenie na niedzielę **14.30** Aktorzy J. Hubáča **14.55** Zawodowcy (s.) **15.50** Krok od nieba (s.) **16.45** Wszystko, co lubię **17.15** AZ kwiz **17.40** Czarne owce **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.10** Najlepsze gafy **21.25** Pr. dyskusyjny **22.20** Gejzer **22.55** Na tropie **23.20** Komisarz Montalbano (s.) **1.10** AZ kwiz

TVC 2

5.59 Dzień dobry **8.30** Siedem światów – jedna planeta **9.20** Buenos Aires w rytmie tanga **10.15** Z Arturem za słoniami **10.50** Błękitna strefa długowieczności **11.45** Tajemnice II wojny światowej **12.40** Duże maszyny **13.25** Krag zla Hitlera **14.20** Człowiek kontra puma **15.10** Cudowna planeta **16.00** Europa dziś **16.30** Starożytny Pekin **17.20** Industrie **17.50** Wielka Brytania z lotu ptaka **18.45** Auto Moto Świat **19.10** Przez ucho igielne **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Tajemnice brytyjskiej rodziny królewskiej **20.55** Konno po Czechach **21.20** Bedeker **21.50** Nowy papier (s.) **22.45** Nazistowskie Niemcy **23.35** Queer.

NOVA

5.55 Śniadanie z TV Nova **8.40** Ulica (s.) **9.40** MasterChef Czechy **10.55** Łowy **12.00** Południowe wiadomości **12.40** Ogólniak (s.) **13.55** Love Island (reality show) **15.00** CSI: Kryminalne zagadki Miami (s.) **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.30** Łowy **18.25** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Pan profesor (s.) **21.30** Ślub od pierwszego spojrzenia **22.55** Gwiezdne życie **23.30** CSI: Kryminalne zagadki Miami (s.) **1.20** Dowody zbrodni (s.).

PRIMA

6.15 X-Men (s. anim.) **7.00** Nowy dzień **8.10** M.A.S.H. (s.) **9.15** 1. misja (s.) **10.25** Show Jana Krausa **11.30** Strażnik Teksasu (s.) **12.30** Gliniarz i prokurator (s.) **13.30** Policja Hamburg (s.) **14.30** Komisarz Rex (s.) **15.40** Tak jest, szefie! **16.50** Policja w akcji **17.50** Nakryto do stołu! **18.55** Wiadomości, pogoda **19.55** Showtime **20.15** Slunečná (s.) **21.35** Inkognito **22.40** Gafy (s.) **23.55** Tak jest, szefie!

gastro technica®

POSZUKIWANY:
SERWISANT-MONTAŻYSTA
W DZIEDZINIE GASTRONOMICZNEJ

- Centrala w Trzyciu, ale możesz być z Cz. Cieszyna, Hawierzowa, FM.
- Dni pracy: po-pia, 7.30-16.00, region: morawsko-śląski.
- Bardzo dobre warunki wynagradzania zgodne z doświadczeniem kandydata + motywacja.
- Warunkiem jest posiadanie ważnych CZ uprawnień elektrycznych nr 50, §4 do 6
- Blisze informacje na: www.gastro-technica.cz/nabidka-prace
- Kontakt: **608 84 77 64**

GŁ-594

POST SCRIPTUM

UŚMIECHNIJ SIĘ

MINIKWADRAT MAGICZNY I

Poziomo i pionowo jednakowo:

1. budowla nad rzeką łącząca dwa brzegi

2. część koła samochodu

3. George Davis (1903-1996), amerykański genetyk i immunolog, laureat Nagrody Nobla w roku 1980

4. bardzo miękki minerał, główny składnik zasypek

1

2

3

4

Wyrazy trudne lub mniej znane: SNELL

MINIKWADRAT MAGICZNY II

Poziomo i pionowo jednakowo:

1. arena zmagania Agnieszki Radwańskiej i Igi Świątek

2. ekipa wioślarska lub skupisko domostw

3. ptasi, ziele zwane również świńską trawą

4. pieszczotliwie o ojcu

1

2

3

4

Wyrazy trudne lub mniej znane: RDEST

LOGOGRYF

Rozwiązaniem jest nazwa miejscowości położonej w województwie małopolskim, w zachodniej części powiatu suskiego, pod Pasmem Jałowieckim w Beskidzie Wysokim. Pierwsza wzmianka pochodzi z 1480 roku. Założona została w II połowie XV wieku przez rodzinę Słupskich herbu Śreniawa – ówczesnych właścicieli Suchej...

1. odbiorczyni listu lub przesyłki

2. przystosowanie się do nowych warunków, aklimatyzacja

3. ciało niebieskie krążące wokół Słońca, mniejsze od planety

4. autorka złotych myśli, sentencji

5. narzędzia lub przedmioty dodatkowego wyposażenia

6. osoba wywołująca skandale, oszust

7. nagłośnieniowa i oświetleniowa, montowana na estradzie

8. włączenie telefonu komórkowego do sieci

9. cecha osoby zbyt pewnej siebie, lekceważącej innych

Wyrazy trudne lub mniej znane: AFERZYSTA

1	2	3	4	5	6	7	8	9
A	A	A	A	A	A	A	A	A
A	A	A	A	A	A	A	A	A

LOGOGRYF ŁUKOWATY

Rozwiązaniem logogryfu jest nazwa miasta uzdrowskiego w województwie warmińsko-mazurskim. Jako uzdrowisko klimatyczno-borowinowe oferuje usługi leczenia w zakresie schorzeń narządów ruchu, reumatycznych, stanów pourazowych oraz niektórych chorób kardiologicznych, układu oddechowego i nerwowego...

- 1.-4. domek z lodu i śniegu dla Eskimosów

3.-6. sklepienie Bazyliki św. Piotra w Watykanie

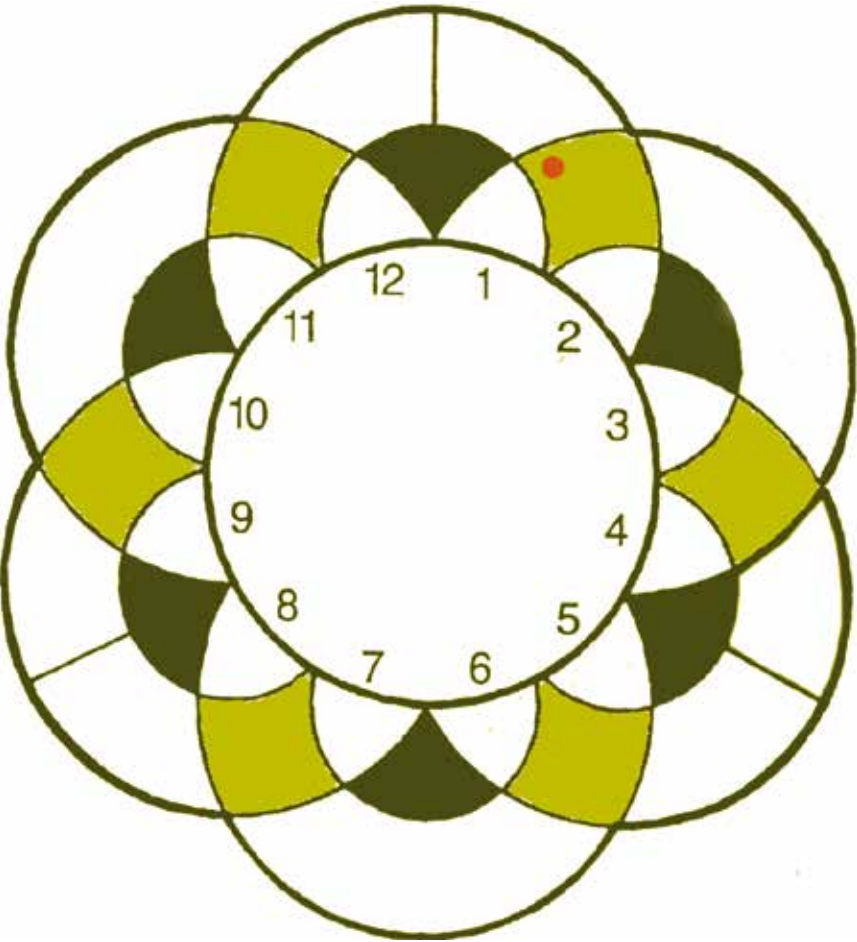
5.-8. belka, duży kawał drzewa, kłoc

7.-10. firma produkująca odzież i sprzęt sportowy, konkurent Pumy

9.-12. błyskowa, naftowa lub uliczna

11.-2. rodzaj bawełnianej tkaniny

Wyrazy trudne lub mniej znane: EPONGE

Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana książka. Rozwiązania prosimy przysyłać na e-mail: info@glos.live. Termin ich nadsyłania upływa w piątek 22 października 2021 r.